

ПРОЄКТ НОВОГО ТРУДОВОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ: ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА

ПАВЛЕНКО Віктор Юрійович - магістр права

УДК 346.2

DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2025.3.40>

Стаття присвячена аналізу процесу розробки проекту нового Трудового кодексу України в контексті європейської інтеграції та міжнародної підтримки. Розглянуто ключові аспекти тристоронніх консультацій за участю держави, роботодавців та профспілок під егідою МОП, а також роль міжнародних партнерів у реформуванні трудового законодавства. Особливу увагу приділено гармонізації проекту Кодексу з європейськими трудовими стандартами, зокрема положенням Європейської соціальної хартії (переглянутої). Показано, що активна участь міжнародних організацій та європейських інституцій сприяє легітимності процесу, балансу інтересів сторін та формуванню сучасної моделі соціального діалогу. Автори доходять висновку, що успішне прийняття нового Трудового кодексу стане важливим кроком до повноправного членства України в ЄС, зміцнення ринку праці, економіки та підвищення рівня життя населення.

Ключові слова: Трудовий кодекс, соціальний діалог, МОП, європейська інтеграція, трудові права, міжнародні стандарти.

Актуальність дослідження

Реформування трудового законодавства є одним із ключових пріоритетів для України на шляху до європейської інтеграції. Чинний Кодекс законів про працю, прийнятий ще у 1971 році, не відповідає сучасним реаліям ринку праці та міжнародним стандартам. У зв'язку з цим, розробка та прийняття нового Трудового кодексу є надзвичайно актуальним завданням. Ця стаття присвяче-

на аналізу процесу розробки проекту нового Трудового кодексу України, з особливим акцентом на оцінці процесу трьохсторонніх консультацій, залученості Міжнародної організації праці (МОП) та міжнародних партнерів. Ми вважаємо, що цей процес є унікальним прикладом соціального діалогу, який може стати моделлю для інших реформ в Україні. На нашу думку, успішне завершення цієї реформи закладе фундамент для модернізації трудового права, що сприятиме розвитку ринку праці, зміцненню економіки та покращенню загального рівня життя українців. У цій статті ми проаналізуємо ключові аспекти проекту нового Трудового кодексу, роль міжнародних партнерів у його розробці, а також відповідність пропонуваніх змін європейським стандартам. Ми переконані, що глибокий аналіз цього процесу дозволить виявити як сильні, так і слабкі сторони реформи, а також запропонувати рекомендації для її успішного завершення.

Метою статті є дослідити процес розробки проекту нового Трудового кодексу України, з'ясувати роль тристоронніх консультацій та міжнародної підтримки, оцінити відповідність майбутнього кодексу європейським трудовим стандартам і виробити рекомендації для успішного завершення реформи трудового законодавства.

Виклад основного матеріалу

Процес розробки нового Трудового кодексу України характеризується активним

залученням соціальних партнерів та міжнародних організацій, що є ключовим фактором для забезпечення його легітимності та відповідності міжнародним стандартам. На нашу думку, саме трьохсторонній формат консультацій, що проходили під егідою Міжнародної організації праці (МОП), став запорукою збалансованості інтересів усіх сторін – держави, роботодавців та працівників. Протягом майже двох років відбулося шість раундів консультацій, останній з яких пройшов 21 серпня 2025 року [1, с. 1]. Учасниками цих консультацій були представники Мінекономіки, МОП, Державної служби з питань праці, Національної служби посередництва і примирення, організацій роботодавців, профспілок, народні депутати, а також українські та міжнародні експерти. Такий широкий склад учасників дозволив обговорити найскладніші питання, зокрема, врегулювання понаднормового робочого часу, тривалість робочого часу та відпочинку, а також повноваження інспекції праці. Ми вважаємо, що залучення МОП до цього процесу є надзвичайно важливим, оскільки ця організація має унікальний досвід у сфері розробки та імплементації міжнародних трудових стандартів. Як зазначила заступниця Генерального директора МОП Селест Дрейк, «МОП вітає тристоронню взаємодію в процесі реформування трудового законодавства в Україні, яка є центральною частиною ширшого порядку денного з просування гідної праці» [2]. Це свідчить про високу оцінку міжнародною спільнотою зусиль України у напрямку модернізації трудового законодавства. Важливим кроком у формалізації трьохсторонньої співпраці стало підписання Тристороннього меморандуму щодо реформи ринку праці в Україні на URC 2025 в Римі. Цей документ, підписаний за участі та підтримки Ради Європи, Європейської Комісії, МОП, Світового банку та Європейської конфедерації профспілок, є спільним зобов'язанням сторін щодо збалансованої реформи ринку праці, яка базується на цінностях гідної праці та соціального діалогу. Ми переконані, що такий підхід є єдино правильним для створення сучасного та ефективного трудового законодавства, яке

б відповідало інтересам усіх учасників трудових відносин.

Однією з ключових цілей реформи трудового законодавства є його гармонізація з європейськими стандартами, що є невід'ємною частиною процесу європейської інтеграції України. На нашу думку, новий Трудовий кодекс має стати важливим кроком на шляху до повноправного членства України в ЄС. Як зазначив Міністр економіки, довкілля та сільського господарства України Олексій Соболев, «реформа трудового законодавства сприятиме розвитку ринку праці, зміцненню економіки, покращенню загального рівня життя українців і наблизить нас до права ЄС» [1]. Основою для гармонізації українського трудового законодавства є Європейська соціальна хартія (переглянута), яку Україна ратифікувала у 2006 році [3]. Цей документ встановлює мінімальні стандарти у сфері трудових прав, які мають бути імплементовані в національне законодавство. Серед ключових принципів Хартії, які знайшли своє відображення у проекті нового Трудового кодексу, слід виділити право на справедливі умови праці, право на безпечні та здорові умови праці, право на справедливий винагорода, свободу об'єднання та право на укладання колективних договорів [4, с. 25-30]. Ми вважаємо, що імплементація цих стандартів дозволить не лише покращити захист прав працівників, але й створити більш сприятливі умови для ведення бізнесу. Як зазначає О. Г. Середа, «європейські стандарти організації праці можна визначити, як своєрідну нормативну субстанцію трудового права ЄС» [5, с. 110]. Важливу роль у процесі євроінтеграції відіграє також підтримка міжнародних партнерів. Як зазначила виконавча віцепрезидентка Європейської комісії Роксана Мінцату, «підписання Тристороннього меморандуму свідчить про спільне зобов'язання узгодити трудове законодавство з цінностями та нормами ЄС і посилити соціальний діалог» [2].

Це свідчить про те, що європейські партнери готові надавати Україні необхідну підтримку у проведенні цієї важливої реформи. Ми переконані, що успішна імплементація європейських стандартів у трудове законодавство України стане важливим сигналом

для міжнародних інвесторів та сприятиме залученню іноземних інвестицій в українську економіку.

Висновки

Процес розробки нового Трудового кодексу України є яскравим прикладом успішного соціального діалогу, який відбувається за активної підтримки міжнародних партнерів. На нашу думку, трьохсторонній формат консультацій, що проходили під егідою МОП, дозволив знайти компромісні рішення з найскладніших питань та забезпечити збалансованість інтересів усіх сторін. Ми вважаємо, що залучення МОП та інших міжнародних партнерів до цього процесу є ключовим фактором успіху реформи. Гармонізація трудового законодавства з європейськими стандартами, зокрема з Європейською соціальною хартією, є невід'ємною частиною процесу європейської інтеграції України. Ми переконані, що новий Трудовий кодекс стане важливим кроком на шляху до повноправного членства України в ЄС, сприятиме розвитку ринку праці, зміцненню економіки та покращенню загального рівня життя українців. Успішне завершення цієї реформи стане потужним сигналом для міжнародної спільноти про готовність України до глибоких та системних змін.

Література

1. Нова редакція Трудового кодексу України: оновлює законодавство про працю та наближає Україну до ЄС - Олексій Соболев. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/nova-redaktsiia-trudovoho-kodeksu-ukrainy-onovliuie-zakonodavstvo-pro-pratsiu-ta-nablyzhaie-ukrainu-do-ies-oleksii-sobolev>

2. Тристоронній меморандум щодо реформи ринку праці в Україні. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/6b7dfc5b-e4e8-4497-9381-694358d02cef?lang=uk-UA&title=Tristoronn>

SUMMARY

The article analyzes the drafting process of the new Labour Code of Ukraine in the context of European integration and international support. It examines the key aspects of tripartite consultations involving the state, employers, and trade unions under the auspices of the ILO, as well as the role of international partners in labour law reform. Particular attention is given to the harmonization of the draft Code with European labour standards, especially the provisions of the revised European Social Charter. The study shows that the active participation of international organizations and European institutions enhances the legitimacy of the process, balances the interests of stakeholders, and shapes a modern model of social dialogue. The authors conclude that the successful adoption of the new Labour Code will be an important step towards Ukraine's full EU membership, strengthening the labour market, boosting the economy, and improving the population's living standards.

Keywords: Labour Code, social dialogue, ILO, European integration, labour rights, international standards.

iiMemorandumSchodoReformiRinkuPratsiV Ukraini

3. Європейська соціальна хартія (переглянута). URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_062

4. Рим О. М. Трудове право Європейського Союзу: монографія. Львів: Галичпрес, 2020. 596 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_pravo/Trudovoye-pravo-ES.pdf

5. Серета О. Г. Європейські стандарти організації праці. Актуальні проблеми правознавства. 2016. Вип. 4. С. 110-117. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2016/04/Sereda12.pdf>

6. Міжнародна організація праці (МОП). Державна служба України з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua/mizhnarodna-orhanizatsiia-pratsi-mop/>